

SZEMLE

LÁNG IMRE

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TÖRTÉNETE 1945 UTÁN. A TRUMAN-KORSZAK

Budapest, Universitas Könyvkiadó, 1995. 243 p.

A munka a II. világháborút közvetlenül követő időszak Amerika-történetét, valamint az egyidejű nemzetközi kapcsolatrendszer alapvető változásait tárgyalja. Voltaképpen két, szorosan összefüggő eseménysorozatot vizsgál: Truman elnöksége idején végbement belpolitikai, gazdasági és társadalmi folyamatokat, valamint az 1945 és 1953 közötti korszak azon fejleményeit, amelyek során amerikai kezdeményezésre és irányítással létrejöttek a háború utáni világpolitikai és világgazdasági rendezés alapjai. A munka tehát Amerika-történet, egyszermind a nemzetközi kapcsolatok 1945 utáni alakulását meghatározó programok, tervek, intézmények létrejöttének története, elemzése. Láng Imre napjaink előtörténetét vizsgálja: kimutatja, hogy ami ma a világpolitikai és világgazdasági rendszerben történik, közvetlenül vagy közvetve az 1945 és 1953 közötti években, azok történéseiben gyökerezik.

A munka a nemzetközi politika fejleményei tárgyalása keretében megrajzolja a bontakozó hidegháború egyes állomásait: a nyugati regionális gazdasági és politikai-katonai integráció meghirdetésének körülményeit, alapjainak megteremtését, továbbfejlesztésének fő mozzanatait (Truman-elv, Marshall-terv, NATO, riói paktum és a többi politikai-katonai tömörülés). Megvilágítja a világpolitikai frontok megmerevedésével párhuzamos ún. háború utáni gazdasági tervezés (Valutaalap, Világbank) betetőzésének szánt nemzetközi kereskedelempolitikai szervezet létrehozásának kísérleteit és a létrejött GATT fő vonásait. Kimutatja a nyugati integráció kiszélesítésének és a hidegháború állandósulásának összefüggéseit. Elemzi a Truman-kormányzat kevésbé ismert belgazdasági és társadalmpolitikai törekvéseit, amelyek a nemzetközi helyzet szorítása és a hazai retrográd erők ellenzése folytán nem produkáltak ugyan nagy eredményeket, de az előd – Roosevelttel – vázolt teljesítményeivel egyetemben a későbbi amerikai társadalmi-gazdasági haladás kiindulópontjaivá váltak.

A munka hézagpótló szerepet tölthet be az egyetemi oktatás keretében. A komplex módon tárgyalt folyamatok: belgazdaság, belpolitika, külpolitika, nemzetközi kapcsolatok, a parnerré fogadott Nyugat-Európa reagálásai az amerikai kezdeményezésekre, a német kérdés, a Távols-Kelet, a Közeli- és Közép-Kelet problematikája.

A legújabbkori egyetemes történeti oktatás nyilván feladatának tekinti napjaink előtörténetének összefüggésekben, komplex módon való megközelítését. A munka időszerűségét aláhúzza, hogy a nemzetközi fejlődés nyomán megkezdődött az 1945 és 1953 közötti állapotok, intézmények és szervezetek átrendeződése. A formálódó perspektívák megértéséhez és értelmezéséhez elengedhetetlennek vélem a közelmúlt alapos ismeretét.

Láng Imre munkája magyar nyelven először nyújt erről a korszakról szemléleti-politikai torzításoktól mentesen megrajzolt, átfogó képet. Könyve ösztönzi az önálló véleményalkotást, így hasznos lehet a rosszul beidegződött, hibás nézetek korrigálásában, illetve elősegíti a tisztánlátást.

A munka primér forrásértékű dokumentumkiadványokra, s a nagy volumenű – főként amerikai – történeti és közgazdasági irodalom termékeire (monográfiák, tanulmányok, memoárok), megfelelően széles forrásbázisra támaszkodik.

Incze Miklós